

STORTINGET

Representantforslag 224 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Dag-Inge Ulstein, Kjell Ingolf Ropstad
og Olaug Vervik Bollestad

Dokument 8:224 S (2024–2025)

**Representantforslag fra stortingsrepresentantene
Dag-Inge Ulstein, Kjell Ingolf Ropstad og Olaug
Vervik Bollestad om en bedre ivaretagelse av asyl-
søkeres rettssikkerhet**

Til Stortinget

Bakgrunn

«Enhver har rett til i andre land å søke og ta imot asyl mot forfølgelse», heter det i artikkel 14 i Verdenserklæringen om menneskerettighetene. Videre er kjernen i asylretten at den mottagende stat plikter å avstå fra å utlevere vedkommende til en stat der han/hun kan ventes å bli forfulgt.

Det er avgjørende at søknader om beskyttelse og andre utlendingssaker behandles på en rettssikker måte. Manglende rettssikkerhet kan få alvorlige konsekvenser.

Forslagsstillerne viser til alle eksempler med personer som sendes ut på tross av fare for forfølgelse på grunnlag av sin tro, og eksempler på familier som blir splittet. Slike historier svekker folks tillit til utlendingsforvaltningen. Forslagsstillerne mener det er behov for endringer i praksis i utlendingsforvaltningen for å styrke rettssikkerheten og da særlig ivareta konvertitters behov for beskyttelse.

Tolk og personlig oppmøte

Forslagsstillerne vil fremheve at kvalifiserte tolker, og retten til å ha med seg kvalifisert tolk, er avgjørende for at informasjonen asylsøkeren gir, gjengis korrekt, og

for at det ikke skal oppstå misforståelser mellom myndighetene og asylsøkeren. Dersom prosessen gjennomføres uten kvalifisert tolk, kan mennesker få avslag på feilaktig grunnlag. Det er i tillegg viktig å sikre at alle har mulighet til personlig oppmøte for nemnda, slik at sakene blir bedre belyst. Det vil gi et bedre og riktigere beslutningsgrunnlag.

Forslagsstillerne viser til Dokument 8:22 S (2024–2025), hvor det foreslås endringer i avhørspraksisen de internerte på Trandum utsettes for, blant annet ved at myndighetene fra asylsøkeres opprinnelsesland gjennomfører avhør på norsk jord, uten tolk eller norske myndigheter til stede. Særlig for asylsøkere fra Eritrea og Iran, hvor myndighetene har et uryddig forhold til menneskerettigheter, vil en slik praksis true asylsøkerens rettssikkerhet.

Forslagsstillerne foreslår også å innføre en topartsprosess i UNE, slik de har i våre naboland Sverige og Danmark. Dette bidrar til å sikre full kontradiksjon og muntlig høring. En topartsprosess innebærer at de som har vært førsteinstans i asylsaker, UDI, møter asylsøkeren og advokat i UNE. Dette vil gi både UNE og personen det gjelder, ved advokat, mulighet til å spørre ut UDI, og på denne måten sikre at saken er godt belyst for UNE før vedtak gjøres.

Instruks som gjelder konvertitter

Forslagsstillerne viser videre til oppslag i Vårt Land 5. mars 2025, der Utlendingsnemndas representant Øyvind Havnevik uttaler at kristne konvertitter som må signere på at de fortsatt er muslimer ved retur til Iran, ikke er utsatt for forfølgelse. Konteksten og konsekvensene for de som blir tvunget til å gi en slik bekreftelse, er krevende. For det første er forutsetningen for å slippe fri

fra varetekt, isolasjon og nektelse av søvn at man skriver under på bekreftelsen. Dersom man nekter, slipper man ikke fri, og mishandlingen fortsetter inntil man har signert at man fortsatt er muslim og skal unnlate å utøve sin nye kristne tro.

Nektelse av søvn er definert som umenneskelig behandling i strid med Den europeiske menneskerettskonvensjon.

Samtidig så har man ved undertegnelsen av bekreftelsen også kommet i myndighetenes søkelys og konsekvensene ved at man blir pågrepet for eksempel i forbindelse med deltagelse i illegale husmenigheter, vil være atskillig verre. Da har man brutt kontrakten som man har signert om å avstå fra kristne aktiviteter.

Det kan her vises til EUs asylpakt 2024/1347 Qualification Regulation Article 10.3:

«When assessing if an applicant has a well-founded fear of being persecuted, the determining authority cannot reasonably expect that applicant to adapt or change his or her behaviour, convictions or identity, or to abstain from certain practices, where such behaviour, convictions or practices are inherent to his or her identity, to avoid the risk of persecution in his or her country of origin.»

I 2012 ga regjeringen en instruks som gjaldt den tilsvarende situasjonen når det gjelder seksuell legning. Regjeringens instruks gikk ut på følgende:

«Hvis (...) en sentral årsak til søkerens valg om hemmelighold er frykt for forfølgelse, må vilkåret 'velbegrunnet frykt for forfølgelse' anses oppfylt, slik at søkeren har rett til flyktningstatus.» (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/g042012-ikraftttredelse-av-endoringer-i--2/id686817/>)

Forslagsstillerne vil foreslå at en lignende instruks gis ut når det gjelder forfølgelse mot konvertitter.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen fremme et forslag som bedre ivaretar rettssikkerheten for asylsøkere når det gjelder tolkning under asylprosessen, herunder en plan for å styrke tolketjenesten i utlendingsforvaltningen.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre en topartsprosess i Utlendingsnemnda, herunder å sikre muligheten for personlig oppmøte.
3. Stortinget ber regjeringen gi en instruks til utlendingsforvaltningen om hva som skal til for at lovkravet om «velbegrunnet frykt for forfølgelse» skal være oppfylt, etter samme linje som instruksene knyttet til seksuell orientering fra 2012.

10. april 2025

Dag-Inge Ulstein

Kjell Ingolf Ropstad

Olaug Vervik Bollestad

